

HÜLYA ATLAN

**MANEVİ ZARARI
TAZMİN YOLLARI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1
I. Konunun Önemi	1
II. Konunun Sınırlandırılması.....	3
III. Plan.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM KİŞİLİĞİN KORUNMASINA VE MANEVİ TAZMİNATA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

I. KİŞİLİK HAKKI VE KİŞİLİĞİN KORUNMASI	7
A. Kişilik Hakkı Kavramı.....	7
B. Kişilik Hakkının Nitelikleri	15
C. Kişilik Hakkını Oluşturan Başlıca Değerler.....	19
1. Genel Olarak.....	19
2. Yaşam, Sağlık ve Beden Bütünlüğü.....	21
3. Cinsel Bütünlük.....	23
4. Onur ve Saygınlık.....	25
5. Kişisel (Gizli ve Özel) Alan	27

6. Resim (Görünüm).....	29
7. Mesleki ve Ekonomik Değerler	31
II. KİŞİLİK HAKKININ KORUMA ALANININ BELİRLENMESİ	32
A. Alman Hukuku'nda Kişiliğin Korunması Sistemi	32
B. Türk ve İsviçre Hukuklarındaki Durum	39
1. Türk ve İsviçre Medeni Kanunlarında Öngörülen Genel Koruma Sistemi	39
2. Türk ve İsviçre Borçlar Kanunlarında Yer Alan Manevi Tazminat Maddeleri Arasındaki Bağlantı	43
III. MANEVİ TAZMİNATA DAİR TEMEL KAVRAMLAR VE MANEVİ TAZMİNATIN KAPSAMI	46
A. Manevi Zarar Kavramı.....	46
1. Genel Olarak.....	46
2. Manevi Zarar Kavramını Açıklayan Teoriler	47
a. Subjektif Teori.....	47
b. Objektif Teori.....	50
c. Karma Teori.....	53
d. Teorilerin Değerlendirilmesi ve Görüşümüz	54
B. Manevi Tazminatın Amacı ve Fonksiyonu Hakkındaki Görüşler.....	56
1. Ceza Fonksiyonu	56
2. Tatmin Fonksiyonu	58
3. Denkleştirme Fonksiyonu.....	62
4. Önleme ve Caydırma Fonksiyonu	67
5. Telafi Fonksiyonu	68
6. Görüşümüz	70
C. Manevi Tazminatın Özellikleri	72
1. Kişisel Nitelikte Olup Olmadığı	72
2. İstisnai Nitelikte Olup Olmadığı.....	75
3. İkincillik Niteliğinin Yüklenip Yüklenemeyeceği	79

4. Manevi Zararın Ölçülüp Ölçülemeyeceği.....	81
D. Maddi ve Manevi Tazminat Arasındaki İlişki.....	83
E. Tazminatın Türünün Belirlenmesi.....	85

İKİNCİ BÖLÜM

MANEVİ TAZMİNATIN PARA BİÇİMİNDE BELİRLENMESİ

IV. HÂKİMİN TAKDİR YETKİSİ	91
A. Hakkaniyete Uygun Karar Verme Yükümlülüğü.....	91
B. Takdir Yetkisinin Sınırları	95
1. Kişisel Düşünceye Göre Takdir Etme Yasağı.....	95
a. Genel Olarak.....	95
b. Özellikle Cinsel Bütünlüğe Yönelik İhlallerde	96
2. Kararı Gerektirirlik Yükümlülüğü	97
V. TAZMİNATIN BELİRLENMESİ.....	98
A. Genel Olarak	98
B. Tazminat Miktarının Hesaplanması	106
1. Genel Olarak.....	106
2. Hesaplama Yöntemleri.....	108
a. Genel Olarak.....	108
b. Tarife ve Somut Olay/Emsal Kararların Karşılaştırılması Yöntemi	109
aa. Tarife Yöntemi	109
bb. Somut Olay/ Emsal Kararların Karşılaştırılması Yöntemi.....	112
c. Geleneksel ve İki Aşamalı Yöntem	120
aa. Genel Olarak.....	120
bb. Geleneksel Yöntem	124
cc. İki Aşamalı Yöntem	125
d. Ekonomik Analiz ve Yüzde Yöntemi	131
e. Yöntemlerin Değerlendirilmesi ve Görüşümüz.....	132

3. İki Aşamalı Hesaplama Yönteminin Yakından İncelenmesi.....	134
a. Taban Manevi Tazminatın Belirlenmesi	134
aa. Genel Olarak.....	134
bb. Taban Manevi Tazminatın Belirleyici Unsuru: İhlalin Türü ve Ağırlığı	136
cc. Taban Manevi Tazminata Dayanak Oluşturabilecek Çizelgeler.....	144
aaa. Bütünlük Tazminatına Dayanan Çizelge	144
aaaa. İsviçre Hukuku'nda Bütünlük Tazminatı.....	144
bbbb. Bütünlük Tazminatının Diğer Kişilik Değerlerinin İhlali Bakımından Uygulanabilirliği.....	148
cccc. Bütünlük Tazminatının Türk Hukuku'nda Esas Alınması.....	152
bbb. Emsal Karar Karşılaştırmasına Dayanan Çizelge	152
dd. Taban Manevi Tazminatın Belirlenmesinde Özellik Arz Eden Durumlar	155
aaa. Cinsel Suçlar Bakımından Taban Manevi Tazminat	155
bbb. Özgürlüğün Bağlanması Taban Manevi Tazminat	157
b. Tazminatın Hesaplanması Aşamasında İlave Edilecek Somut Olaya Ait Unsurlar	161
aa. Genel Olarak.....	161
bb. Somut Olaya Ait Bir Kriter: İhlalin Taban Manevi Tazminat Kapsamında Hesaba Katılmayan Sonuçları.....	162
cc. Kişisel Kriterler.....	163
aaa. Sorumlu Kişinin Kusuru.....	163
bbb. Zarar Görene İlişkin Kişisel Kriterler.....	171
aaaa. Yaş veya Uğranılan Rahatsızlığın Süresi.....	171
bbbb. Ölüm Korkusu Yaşama.....	174

cccc. Karakter Değişimi	174
dddd. Bağımsız Hareket Edebilme	
Özgürlüğünün Kaybı	175
eeee. Zarar Görenin Malvarlığı Durumu	175
ffff. Zarar Görenin Sosyal Durumu	178
aaaa. Genel Olarak.....	178
bbbbb. Evlilik veya Aile Yaşantısına	
Etkisi	179
ccccc. Yaşama Sevincinin İhlali.....	180
gggg. Zarar Görenin Mesleki Durumu	181
hhhh. Algılama Yeteneğinin Azalması	182
dd. Özellik Arz Eden Bazı Haller.....	183
aaa. Cinsel Suçlar Yönünden Eklenmesi Gereken	
Özel Kriterler	183
bbb. Özgürlüğün Bağlandığı Olaylar Yönünden	
Eklenmesi Gereken Özel Kriterler.....	185
c. Taban Manevi Tazminata Yapılacak İlavenin Miktarı.	187
d. Yarar ve Zararın Denkleştirilmesi.....	189
aa. Manevi Yararlar.....	189
aaa. Hızlı veya Rahat Bir İyileşme.....	189
bbb. İkrar ve Af Dileme.....	190
bb. Maddi Yararlar	190
aaa. Malvarlığı Zararlarının Bütünüyle	
Denkleştirilmesi.....	190
bbb. Satın Alma Gücündeki Farklılıklar	191
e. Zararın Azaltılması.....	195
4. İki Aşamalı Yöntemin Ölüm Halinde Uygulanması.....	196
C. Tazminatın Takdir Edilmesi	200
1. Genel Olarak.....	200
2. Tazminatın Arttırılmasına Etki Eden Sebepler	202
a. İhlalden Elde Edilen Kazanç.....	202
b. Ödemenin Geciktirilmesi	203
3. Tazminatta İndirim Sebepleri.....	209
a. Zarar Görene Bağlı İndirim Sebepleri.....	209

aa. Zarar Görenin Ortak Kusuru	209
aaa. Ortak Kusur Kavramı	209
bbb. Zarar Görenin Ortak Kusuru Nedeniyle Tazminatta Yapılacak İndirim Miktarı.....	215
bb. Aile İçi Bağlılık.....	217
cc. Yapısal Eğilimler.....	221
dd. Hatır	223
ee. Zarar Görenin Affı	225
b. Sorumluya Bağlı İndirim Sebepleri	226
aa. Sorumlunun Malvarlığı Durumu (Müzayaka Halinde Olması)	226
bb. Özür Dileme (Etkin Pişmanlık)	228
cc. Sorumluya Bağlı Diğer İndirim Nedenleri.....	229
c. Manevi Tazminatta İndirim Yapılmasını Gerektiren Diğer Durumlar.....	229
aa. Umulmayan Hal (Kaza).....	229
bb. Üçüncü Kişinin Kusuru.....	230
D. Uygun Manevi Tazminat Seviyesi	230
E. Manevi Zararın Gelecekteki Seyri.....	233
VI. MANEVİ TAZMİNATIN PARA BİÇİMİNDE BELİRLENMESİNDE KARŞILAŞILABİLECEK BAŞKACA SORUNLAR.....	237
A. Parayla Tazmin Türleri	237
B. Tazminat Miktarının Belirleneceği Tarih.....	242
C. Manevi Tazminat Faizi	244

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
PARA DIŞINDA HÜKMEDİLEBİLECEK
MANEVİ TAZMİNAT TÜRLERİ

VII. PARAYLA TAZMİN YERİNE VEYA ONUNLA BİRLİKTE HÜKMEDİLEBİLMESİ.....	249
--	-----

A. Türk Medeni Kanun'daki Düzenleme ile Türk Borçlar Kanunu'ndaki Düzenlemenin Karşılaştırılması	249
B. Kusur Koşulunun Gerekip Gerekmediği Sorunu.....	253
C. Para Dışında Hükmedilebilecek Manevi Tazminat Türleri.....	256
1. Genel Olarak	256
2. Düzeltmenin veya Kararın Üçüncü Kişilere Bildirilmesi veya Yayınlanması	259
a. Anlamı ve Kapsamı.....	259
b. Hukuki Niteliği.....	267
c. Kararın Yayınlanma Biçimi ve Bunun Yürütümü.....	273
3. Mahkemenin Kınama Kararı ve Bu Kararın Yayınlanması.....	281
4. Sembolik Bir Miktar Para.....	287
5. Üçüncü Kişiyeye Ödeme Yapılması	289
6. Manevi Tazmin Türü Olarak Kazancın İadesi.....	291
7. Mağdura Bir Şey Verilmesi.....	296
8. Af (Özür) Dileme	298
9. Aynen İade – Özellikle Geri Alma	301
10. Zarar Görenin Kendi Hakkını Kendisinin Sağlaması.....	303
11. Tespit Kararı.....	304
12. Kişinin Onur ve Saygınlığının Tanınması.....	308
13. Cevap ve Düzeltme Hakkı	308
14. Yeniden Yargılama Kararı	313
D. Manevi Tazminatın Karma Biçimde Belirlenmesi.....	315
SONUÇ.....	317
KAYNAKÇA	329